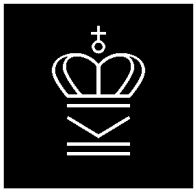

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Tillæg til Valgbog : 1939
Ophav:
Ressourcetype:
Ressourcetype:
Oprindelsesdato: 1939

Emne: Partiprogram, partiprogrammer, program
Opstilling: DA-småtryk. Politik 8
Relateret:
Relateret:
Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

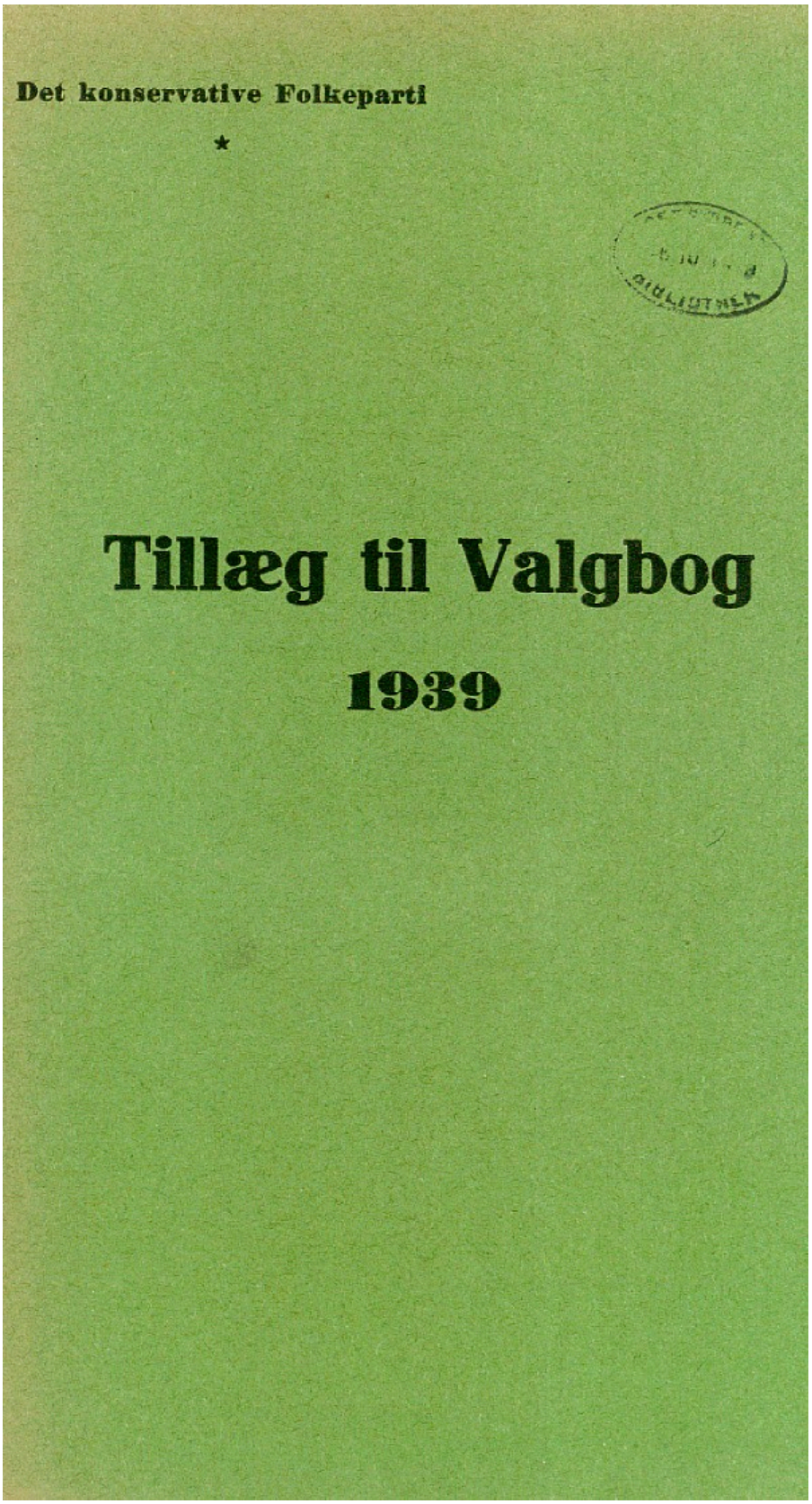
Det konservative Folkeparti
*
Tillæg til Valgbog
1939

Det konservative Folkeparti

★

Tillæg til Valgbog

1939

Indledende Oversigt.

Der er ikke mange Bemærkninger at knytte til Begivenhederne, siden Valgbogen blev sluttet.

Forholdene har formet sig saaledes, som man nogenlunde kunde regne med det. 64 Stemmers Majoritet fik Forfatningsforslaget i Folketinget ved Navneopraab, 11 Stemmers Majoritet i Landstinget, medens 1 undlod at stemme (43—32—1), og den Dag, Rigsdagsvalgene udskreves var Stillingen den, at Majoriteten for den nye Grundlov var 15, idet Venstre har mistet 2 landstingsvalgte til Forfatningstilhængere.

★

Forfatningssagen.

Jeg gengiver nedenfor de Konservatives Mindretalsbetænkning:

Et *Mindretal* inden for Flertallet (Hendriksen) henviser til de Udtalelser, Mindretallets Partifæller i Folketingsudvalget har fremsat i Folketingsbetænkningen, og tilslutter sig fuldt ud disse Udtalelser.

Jeg gengiver nedenfor Forfatningsmodstandernes Betænkning i dens Helhed:

Et *Mindretal* (Holger Andersen, Lange og Stein) har ud fra den Opfattelse, at det under Hensyn til den almindelige politiske Udvikling her i Landet — ikke mindst i saa urolige og bevægede Tider som dem, vi gennemlever — maatte anses for i høj Grad ønskeligt, at en ny Forfatning kom til at hvile paa en saa bred Basis som muligt, søgt at faa Klarhed over, hvorvidt det var gørligt at finde en Ordning, der eventuelt kunde samle hele Udvalget. Disse Bestræbelser byggede, under fuld Anerkendelse af den lige, almindelige Valgret og Folketingets førende Stilling i det politiske Liv, paa *Bevarelsen af et virkeligt Tokammersystem*, hvor begge Ting var principielt ligeberettigede og der i Tilfælde af Konfliktsituationer mellem disse, i Modsætning til den nugældende Grundlov, gaves positive Anvisninger til Uoverensstemmelsernes Fjernelse. Bestræbelserne maatte saaledes i første Linje tage Sigte paa *en anden Placering af Rigstinget* end den, der er foreslaaet i det foreliggende Udkast. Rigstinget (Landstinget) tænktes valgt ved særlige, fra Folketingsvalget adskilte, *indirekte* Valg, foretaget i større Kredse af lignende Art som de nuværende Landstingskredse, for derigennem ogsaa at sikre *den lokale Repræsentations berettigede Interesser* og i det hele give dette Ting et særligt Præg, som det af Flertallet foreslaaede Rigsting, ifølge hele sin Struktur maa komme til at savne. Bestemmelserne om de tingvalgte Med-

lemmer af Landstinget skulde udgaa. Men efter Forhandlingerne i det nedsatte Underudvalg viste det sig hurtigt, at det ikke var muligt paa Basis af de fremsatte Tanker at komme til Enighed om noget konkret Lovforslag, og Mindretallet har derfor maattet opgive Haabet om at finde en Løsning, der kunde samle hele Udvalget, og ved hvilken det kunde yde sin Medvirkning.

Da det saaledes har været ugørligt at naa til en fælles Indstilling angaaende de principielle Hovedlinier i en ny Grundlov, har Mindretallet under de foreliggende Forhold ikke ment at burde fremsætte detaillerede Forslag vedrørende selve den politiske Opbygning af Forfatningen, men indstiller at stemme imod det foreliggende Forslag. Efter Mindretallets Opfattelse er dette i forfatningsmæssig Henseende en Forringelse af den nugældende Grundlov, ikke mindst derved, at det i Virkeligheden indfører et camoufleret Etkammersystem og saaledes betyder et Brud paa hele den hidtidige politiske Udvikling i Danmark. Det er med ringe Ændringer en Kopi af den norske Forfatning uden noget Forsøg paa at indarbejde nye Tanker i denne og tilmed uden de i samme indeholdte Kauteler. *Formelt* et Totingssystem, *reelt* et Etkammer — dette er for enhver, der ser objektivt paa den foreliggende Forfatningsreform, en ubestridelig Kendsgerning. Og dette bekræftes yderligere derved, at Flertallets to Fløje, alt efter deres Interesse og Indstilling, lægger Vægten paa denne Dobbeltstrukturs forskellige Sider, den ene Fløj paa det formelle Totingssystem, den anden paa Forslagets reelle Etkammerkarakter.

Det konservative Mindretal maa for sit Vedkommende fastholde den af Det konservative Folkepartis Repræsentanter i Forfatningskommissionen, blandt disse medunderskrevne Axel B. Lange, den 20. Januar 1938 afgivne Erklæring som *det eneste holdbare Grundlag for en virkelig konservativ Forfatningspolitik*. I denne Erklæring hed det bl. a.:

»1) Det konservative Folkeparti maa mene, *at Bevarelsen af et Tokammersystem i Forfatningen er en folkelig og demokratisk Garanti over for Ensidigheder og Yderligheder.*

2) Det konservative Folkeparti maa derfor for sit Vedkommende anse det for formaalstjenligt, at man — med Anerkendelse af Folketingets *politiske* Indflydelse — søger frem til en Ordning, hvorefter et *To-Tings-System* opretholdes. Man er med Henblik herpaa villig til at

forhandle om *en Omdannelse af det nuværende Landsting, baade med Hensyn til Valgmaade, Sammensætning og Beføjelse, saaledes at der ikke lægges den Politik, Vælgerne har givet Tilslutning ved Folketingsvalget, afgørende Hindringer i Vejen.*«

I disse Udtalelser, der blev fremsat paa hele Det konservative Folkepartis Vegne, kommer nærværende Mindretals Opfattelse klart til Udtryk. Men Mindretallet maa hævde, at den foreslaaede Ordning paa ingen Maade svarer til de principielle Retningslinier, der er angivet her, men at den derimod er et tydeligt Udtryk for Princippet om »*en Rigsdagsordning med eet Vælgerkorps og een Afstemning*«. Det er faktisk en saadan, der gennemføres i det foreliggende Forslag, og dermed er den i Indledningen til ovennævnte Erklæring af 20. Januar 1938 tydeligt udtalte ledende Tanke om et virkeligt Tokammersystem som folkelig og demokratisk Garanti over for Ensidigheder og Yderligheder opgivet.

Det foreslaaede Rigsting, der skal afløse det nuværende Landsting, vil efter Mindretallets Opfattelse ikke kunne faa nogen selvstændig Betydning ved Siden af Folketinget. Halvdelen af dets Medlemmer udgaar direkte af Folketinget og er saaledes kun det samme med et andet Navn. Hvad angaar den anden, paa Landslisterne opførte Halvdel af dette Tings Medlemmer, vil disse blive udpeget af Partiorganisationernes Central-Ledelser. At dette er ensbetydende med en overordentlig Styrkelse af Partivældet og en tilsvarende Formindskelse af Vælgernes Indflydelse paa Valget af Rigstingets Medlemmer, er indlysende. Forslaget er paa dette Punkt et utvivlsomt Tilbageskridt i Sammenligning med den bestaaende Grundlov, efter hvilken tre Fjerdedele af Landstingets Medlemmer vælges af Valgmænd, valgte af de til Landstinget valgberettigede Vælgere. Tendensen til at øge Partiorganisationernes og Partimaskineriets Magt og Indflydelse paa Bekostning af de direkte, uafhængige Vælgere kan Mindretallet kun se paa med de største Betænkeligheder. Saafremt denne Tendens udvikles yderligere — og med det foreliggende Forslags fuldstændige Mangel paa virkelige Kauteler maa man befrygte dette —, indebærer dette Farer for det frie, demokratiske Folkestyre, som det efter vor Opfattelse vil være meget urigtigt at undervurdere. For Mindretallets hele Bedømmelse af det foreliggende Forfatningsforslags Væsen og Karakter er dette Forhold af stor Betydning. Erfaringerne udefra lige til den allerseneste Tid — ogsaa i de Lande,

hvor det frie Folkestyre i lange Tider har været grundfæstet —, taler et i saa Henseende alvorligt Sprog, der burde stemme Sindene til større Eftertanke, selv i en Befolkning af et saa roligt Naturel som den danske og i et Land med saa forholdsvis ringe Klassemodsætninger som vort.

Med Hensyn til de ikke egentlig forfatningspolitiske Bestemmelser i det foreliggende Forslag skal Mindretallet indskrænke sig til nogle Bemærkninger vedrørende visse Paragraffer i Afsnittene VI, VII og VIII.

I Afsnit VI, der omhandler Udøvelsen af den dømmende Magt, udvides *Rigsrettens Beføjelser* til ogsaa at omfatte Paakendelsen af *Sager om Opløsning af politiske Foreninger* (§ 63, jfr. § 82). Denne Udvidelse af Rigsrettens Kompetence finder Mindretallet afgjort uheldig. Rigsretten skal paadømme Sager, der vedrører Ministrenes Ansvar for deres Embedshandlinger. Hele dens Sammensætning og Opbygning tager Sigte paa denne Opgave. Helt bortset fra de praktiske Ulemper, der er forbundet med at henlægge Paadømmelsen af Sager angaaende politiske Foreningers Opløsning under Rigsretten, er det efter Mindretallets Opfattelse principielt betænkeligt at henvise disse Sager til Rigsretten. De burde behandles paa ganske almindelig Vis af de sædvanlige Domstole, i sidste Instans af Højesteret. Rigsrettens stærkt politiske Islæt, der er naturligt og rigtigt, naar det drejer sig om Sager anlagt mod politiske Ministre, gør den efter vor Mening uegnet til Behandling og Paakendelse af Sager, over for hvilke de politiske Dommere ingenlunde altid vil kunne have den ønskede uafhængige Indstilling.

I Afsnit VII., der indeholder Bestemmelser angaaende *Folkekirkens Stilling* og Borgernes Rettigheder paa det religiøse Omraade, har Mindretallet i Udvalget stillet Ændringsforslag til §§ 71 og 73. Disse Ændringsforslag byggede paa den til Udvalget rettede Henvendelse fra Bestyrelsen for Landsforeningen af Menighedsraad, hvis Opfattelse og Synspunkter Mindretallet i enhver Henseende kan tiltræde. Det *første* af disse Forslag gik ud paa at sikre *Menighedsraadene* Ret til at udtale sig i Tilfælde af Ændringer vedrørende Kirkens indre Forhold. Det foreliggende Forslag bestemmer, at saadanne Ændringer kun kan gennemføres, efter at Forhandlinger derom er ført med *Biskopperne*. Herimod har Mindretallet intet at indvende, men det synes saavel af Hensyn til den almindelige Udvikling her i Landet og Menigheds-

raadsinstitutionens voksende Betydning for Behandlingen af alle vigtigere kirkelige Anliggender som af principielle Grunde lidet rimeligt ikke at fastslaa Menighedsraadenes Ret paa dette Omraade ved Siden af Biskoppernes. Man kan selvfølgelig heroverfor henvise til, at det jo kun drejer sig om at høre Menighedsraadenes Repræsentanter, og at man kan gøre dette uden nogen Bestemmelse herom i Grundloven. Det samme vil imidlertid kunne siges med Hensyn til den i § 71 paabudte Forhandling med Biskopperne, og da der i begge Tilfælde kun er Tale om *Forhandlinger* med de paagældende kirkelige Organer, kan Mindretallet ikke se, at der skulde være noget til Hinder for at indsætte en saadan Bestemmelse for Menighedsraadenes Vedkommende, naar man gør det med Hensyn til Biskopperne. I *principiel* Henseende strider den særlige Fremhævelse af Biskopperne, det vil sige det rent gejstlige Element, paa Bekostning af det kirkelige Lægfolk mod hele Protestantismens Grundtanke.

Det *andet* af Mindretallet i Udvalget stillede Ændringsforslag gik ud paa en ændret Affattelse af § 71, 2det Stykke, tagende Sigte paa at bevare de til Folkekirken henlagte Midler saavel som de dem tilgaaende Værdier og sikre, at Udbyttet af disse alene skulde kunne anvendes til Folkekirkens Driftsudgifter. Den Formindskelse, der i de sidste Aartier har fundet Sted med Hensyn til Folkekirkens Midler, gør efter Mindretallets Opfattelse en saadan Bestemmelse paabudt, og den vil kun være en simpel Retfærdighedshandling over for den danske Folkekirke. Det er en indlysende Selvfølgelighed, at Udbyttet af disse Midler kun bør kunne anvendes til Folkekirkens Driftsudgifter, medens alle andre Udgifter, som f. Eks. Tilskud til Bygning af Kirker o. lign., bør afholdes ved særlige Bevillinger paa Finansloven, ud fra den almindelige Forpligtelse, der i Henhold til Grundlovens § 3 paahviler Staten til at understøtte den danske Folkekirke.

Et *tredie* Ændringsforslag, som Mindretallet havde ønsket gennemført, gik ud paa at føje et nyt Stykke til § 73, saalydende: »Der fastsættes ved Lov Regler om Bidraget i Tilfælde, hvor af Ægtefæller kun den ene tilhører Folkekirken«. Motivet til dette Forslag maa søges i den Omstændighed, at Kirkeskatten mange Steder — ikke mindst som Følge af den ovenfor nævnte Formindskelse af Kirkemidlerne — har naaet en saadan Højde, at det i stigende Grad forekommer, at Manden udmel-

der sig af Folkekirken, medens Hustruen og Børnene forbliver i denne. Disse nyder saaledes fortsat alle Folkekirkens religiøse Goder, medens Manden som Skatteyder for hele Familien unddrager sig ethvert personligt Bidrag til Folkekirkens Udgifter. Dette maa synes et urimeligt Forhold, og for at bøde herpaa foreslog man ovennævnte Tilføjelse til § 73. Da Statsministeren imidlertid over for Udvalget stillede i Udsigt at raade Bod paa det omhandlede Misforhold ad den almindelige Lovgivnings Vej, har Mindretallet ment at kunne tage dette til Efterretning og slutter sig med Hensyn til dette Punkt til de af hele Udvalget fremsatte Bemærkninger.

For de to førstnævnte Ændringsforslags Vedkommende har Mindretallet, da ingen af disse fandt Tilslutning fra Flertallets Side, og da de begge afvistes af Statsministeren, givet Afkald paa at stille Forslagene i Salen og indskrænket sig til at redegøre for sin Opfattelse og sine Bestræbelser i nærværende Betænkning. Mindretallet beklager, at disse Forslag har mødt Afvisning fra Flertallets Side.

I Afsnit VIII er der af Statsministeren med Tilslutning af Udvalgets Flertal stillet Ændringsforslag til § 78, 2det Stykke, angaaende Retten til i Tilfælde af Ekspropriation at forelægge Spørgsmaalet om en fastsat Erstatnings Størrelse for Højesteret. Dette Ændringsforslag er i det væsentlige kun en Præcisering af den i Folketinget vedtagne Formulering, en Præcisering, der i første Linie skyldes den fra sagkyndig juridisk Side, navnlig Professor, Dr. jur. Poul Andersen, rejste Kritik. Ændringsforslaget rører ikke ved det, der efter Mindretallets Opfattelse er Kærnen i Spørgsmaalet: enhver Borgers Ret til at faa alle Spørgsmaal vedrørende en Ekspropriations Lovlighed, derunder en fastsat Erstatnings Størrelse, forelagt for Domstolene. Efter selve Forslaget saavel som efter Ændringsforslaget kan Spørgsmaalet om en endelig Afgørelse af en Erstatningssums Størrelse i alle Tilfælde, hvor dette af Lovgivningsmagten er henlagt til særlige Organer, kun forelægges for Højesteret, saafremt Regeringen — d. v. s. *den eksproprierende Part i Sagen* — anser en saadan yderligere Prøvelse for tilstrækkeligt begrundet. Nogen selvstændig Ret har den anden Part — Borgerne — ikke. Mindretallet kan ikke se, ud fra hvilke Retsprincipper og Hensyn en saadan Begrænsning af Borgernes almindelige Adgang til at søge Tvistemaal med det offentlige afgjort ved Domstolene med Føje kan begrundes, særlig naar det drejer

sig om Indgreb i Ejendomsrettens grundlovsmæssigt sikrede Ukrænkelighed. Man har derfor i Udvalget stillet Forslag om at give § 78, 2det Stykke, en Affattelse, der sikrede Borgerne en ubetinget, af Regeringens Skøn uafhængig Adgang til Domstolsafgørelse paa dette Omraade. Men da ogsaa dette Forslag afvistes, har man anset det for unyttigt at stille det til 2den Behandling i Salen.

Ud fra de her fremsatte principielle Synspunkter indstiller Mindretallet Forslaget til Danmarks Riges Grundlov til Forkastelse.

De konservative Forfatningsmodstandere havde stillet nogle foreløbige Ændringsforslag angaaende Kirke-Paragrafferne og Ekspropriations-Paragrafferne. Andre Ændringsforslag var ikke stillet, og ved den endelige Behandling i Landstinget forelaa kun et Ændringsforslag, nemlig nedenstaaende fra Flertallet, som tydeliggjorde Ekspropriationsparagrafferne:

Til § 78.

2det Stykke affattes saaledes:

»I de Tilfælde, hvor Lovgivningsmagten har henlagt Spørgsmaalet om endelig Afgørelse af en Erstatningssums Størrelse til særlige Organer, kan dette Spørgsmaal dog forelægges Højesteret, saafremt Regeringen paa Grundlag af forelagte Oplysninger anser Ønsket om en yderligere Prøvelse tilstrækkeligt begrundet. Finder Højesteret, at foreliggende Omstændigheder gør det tvivlsomt, om den fastsatte Erstatning er passende, udpeger Retten særlige sagkyndige og uvildige Vurderingsmænd, hvis Afgørelse af det omhandlede Spørgsmaal er endelig.«

★

Det konservative 21 Mands Udvalgs Forsvarsforslag.

§ 1.

For snarest at give Landets Forsvar fornøden Kraft gennem *øget* Beredskab og Størrelse bemyndiges Forsvarsministeren til straks at:

1. tilvejebringe det snævreste Samarbejde mellem Værnene gennem Oprettelse af et Fællesorgan for disse. Sammensætning, Myndighed m. v. fastsættes ved kgl. Anordning.
2. Oprette et Forsvarsraad, der som raadgivende Organ behandler alle Spørgsmaal, der berører Landets samlede Forsvarskraft. Dets Sammensætning og Virkefelt fastsættes ved kgl. Anordning.
3. Indkalde og uddanne samtligt sessionsbehandlet Mandskab — saavel ubetinget som betinget tjenstdygtigt.
4. Iværksætte Forlængelse af Uddannelsestiden ved Værnene, saaledes at der i Forbindelse med den forøgede Mandskabsstyrke *kan* skabes et betryggende Beredskab i Fred og en Forøgelse af Forsvarets Kapacitet i Krig.
5. Gennemføre den hertil fornødne Udvidelse af Rammer, Stabe, Afdelinger m. fl.
6. Modernisere og forøge Værnenes Anlæg og Materiel, herunder særlig:

a. Etablering af aktivt Luftværn for Hovedstaden, andre større Byer og Objekter.
b. Modernisere og forøge Værnenes Luftstyrker.
c. Oprette og forstærke Sikringsanlæg ved Landgrænse og Kyster.
d. Forøge Søværnets flydende Materiel.
e. Forøge Hærens Materiel i fornødent Omfang.

7. Genindføre saadanne frivillige Korps, som kan styrke Værnenes Beredskab og Kampkraft.

§ 2.

Rigsdagen vælger i Henhold til Grundlovens § 45 et Udvalg paa 21 Medlemmer, hvilket Udvalg ogsaa kan indkaldes, naar Rigsdagen ikke er inde. Forsvarsministeren skal, inden han træffer Bestemmelser i Henhold til § 1, forelægge sine Beslutninger til Forhandling i nævnte Udvalg. Udvalget har Ret til at afæske Forsvarsministeren alle Oplysninger angaaende Værnenes Stilling.

§ 3.

I det Omfang, som Forsvarsministeren eller Udvalgets Formand bestemmer, er Udvalgets Medlemmer og andre, der maatte være tilstede under Udvalgets Forhandlinger, forpligtede til at bevare Tavshed om, hvad de erfarer i Udvalget.

§ 4.

Udgifterne i Henhold til denne Lov bevilges paa de aarlige Finanslove.

§ 5.

Denne Lov træder straks i Kraft.

★

Almindelige Bemærkninger til Forslaget.

Paa Grund af de mangeartede Spørgsmaal, der er henlagt til 21 Mands-Udvalget — Danmarks udenrigspolitiske Stilling, Folkeforbundspolitiken, Forholdet til de øvrige nordiske Lande, foruden selve de militære Spørgsmaal — og da Regeringens Redegørelser har vist sig at strække sig over et langt Antal Møder, stod det hurtigt klart, at det maaske var vanskeligt og under alle Omstændigheder ikke Udvalgets Ledelses Hensigt at føre Forhandlingerne med Hensyn til Forsvarets Spørgsmaal frem til en Afgørelse i denne Rigsdagssamling. Det er imidlertid de konservative Udvalgsmedlemmers bestemte Opfattelse, at den nuværende udenrigspolitiske Situation og Danmarks hele militærpolitiske Stilling, gør det nødvendigt, at der, inden Rigsdagen hjemsendes, og vi glider ind i en Periode af Valg, eller hvor Rigsdagen ikke vil være inde, træffes *Beslutninger*, der gør det muligt at gennemføre saadanne Ændringer og Forbedringer i den nuværende Stilling, at der derved raades Bod paa den gældende Ordnings største Svagheder, saaledes som de tydeligt kom til Syne under Septemberkrisen sidste Aar. Ogsaa af Hensyn til vor Stilling i *Norden* og Samarbejdet med de øvrige nordiske Stater anser de konservative Medlemmer det for paatrængende nødvendigt, at den hidtidige Passivitet og langvarige Diskussion om Forsvarets Spørgsmaal afløses af *Beslutninger* og *Handlinger*, der vil være i Stand til at føre vort Forsvars Ordning ind paa mere positive Linjer og indstille den efter de særlige Krav, som Tiden stiller.

Den siddende Regering har paa Grund af sin parlamentariske Magtstilling det fulde Ansvar. Da det ikke har vist sig muligt at naa frem til en almindelig Lovgivning om Forsvaret, foreslaar de konservative Medlemmer, at der gives Regeringen en *Bemyndigelse*, der for de nærmeste Aar og i det mindste indtil endelig Beslutning i Forsvarsspørgsmaalet kan gennemføres, vil gøre det muligt for den at foretage *alle nødvendige*

Foranstaltninger med Hensyn til den øjeblikkelige Styrkelse af Forsvaret med Udgangspunkt i den gældende Ordning af 1937. De fremsætter derfor Forslag om en saadan Bemyndigelseslov. Det centrale Punkt i dette Forslag er Bemyndigelsen til at skabe Danmark et øjeblikkeligt *Beredskab*, der muliggør, at vi paa alle Tider af Aaret vil have dog nogenlunde tilfredsstillende Bevogtningsstyrker inde. Under den nuværende Tilstand kan der kun siges at være et rimeligt Beredskab — talmæssigt og uddannelsesmæssigt — for Hærens Vedkommende nogle faa af Aarets 12 Maaneder, for Flaadens Vedkommende kun i een Maaned. Denne Tilstand er naturligvis uforsvarlig, saavel af militære som ogsaa af udenrigspolitiske Grunde. Erfaringerne har vist, at man i truende udenrigspolitiske Situationer anser det for nødvendigt under de nuværende Forhold at indkalde ekstraordinære Sikringsstyrker, men at man af forstaaelige udenrigspolitiske Hensyn udsætter dette det længst mulige, og dermed tvinges til at løbe en betydelig Risiko for, at Foranstaltningerne vil blive truffet for sent. Skabes et normalt betryggende Beredskab, behøver man ikke ved det første Tegn paa udenrigspolitisk Uro at træffe ekstraordinære Foranstaltninger, der i Udlandet kan give Anledning til Diskussion om Danmarks Stilling. Ud fra Ønsket om fuldt ud at bevare Danmarks Fred og neutrale Stilling, er derfor en Ændring af den nuværende Situation absolut paakrævet. De Foranstaltninger, som her skal træffes, drejer sig i første Række om Indkaldelse af en stærkt øget Rekrutstyrke til Uddannelse saavel Sommer som Vinter, og at tilrettelægge Uddannelsen og dennes Varighed saaledes, at det nødvendige Antal tilstrækkeligt uddannede Styrker og Besætninger til Søværnets Skibe og Værker vil være til Raadighed paa enhver Tid af Aaret. Som Følge af disse Foranstaltninger vil det samtidig være nødvendigt at foretage Udvidelse ogsaa af Befalingsmandsantallet og en Materiel-Forøgelse svarende til de forøgede Styrker. Hvis det ikke ønskes, behøver den forøgede aarlige Uddannelse ikke nødvendigvis at med-

føre en Øgelse af Hærens absolutte Størrelse, idet denne jo vil afhænge af Antallet af de Aargange, der indkaldes, men det er jo klart, at det konservative Partis principielle Ønske vil være en Forøgelse af det Antal Regimenter, som staar til Raadighed i Krigstilfælde. Særligt ved Sikringsstyrkes Formering vil det være en betydelig Fordel, at man, naar den aarlige Indkaldelse forøges, ikke er nødsaget til at indkalde meget gamle Aargange.

Bemærkninger til de enkelte Paragraffer.

I Lovforslagets § 1 fastsættes Omraadet for Bemyndigelsen.

Det første og andet Punkt omhandler *Samarbejdet mellem Værnene*. Det konservative Forslag gaar ud paa at sikre, at det nødvendige Samarbejde etableres ved Oprettelsen af en *Forsvarsstab* og et *Forsvarsraad* til at formidle dette nøje Samarbejde. Det maa forekomme indlysende, at det nøjeste Samarbejde mellem Værnene paa alle Omraader, baade uddannelsesmæssigt og med Hensyn til Materiel-Anskaffelse, er meget paakrævet, og at de nuværende Forhold ikke tilfredsstiller de Krav, som det er rimeligt at stille. Det er Forslagsstillernes Opfattelse, at Forsvarsministeren skal føre Forsædet i Forsvarsstaben. I Forsvarsraadet fører Statsministeren Forsædet. I Raadet skal foruden Forsvarsministeren ogsaa Udenrigs-, Finans- og Indenrigsministeren have Sæde sammen med Cheferne for Generalstaben og Marinestaben og den kommanderende General og Admiral. Efter Omstændighederne kan andre Ministre kaldes til at deltage i Raadets Overvejelser. Næste Afsnit drejer sig om den forøgede Indkaldelse af de aarlige Rekrutstyrker. Ved den nuværende Ordning indkaldes der, bortset fra 300 Mand til Fodfolkspionerer, *om Sommeren* ialt godt 5000 Mand til alle Vaabens Felttropper. De hjemsendes den 9. Oktober. *Om Vinteren* indkaldes der derimod kun godt 1200 Mand, og kun til Fodfolket (og beredne Rytteskadroner). De møder den 9. November, og hjem-

sendes den 9. April. Vinterholdet er først brugbart til Beredskab efter ca. 3 Maaneders Uddannelse, det vil sige ca. 9. Februar. I Tiden fra 9. Oktober til 9. Februar ca. 4 Maaneder, er der saaledes af brugbare Beredskabsstyrker i Hovedsagen kun Befalingsmandsskoler + Fodfolkspionerernes Foraarsskole, ialt nogle faa Hundrede Mand. Tilsvarende Forhold er der om Foraaret, fra Rekrutternes Hjemsendelse den 9. April, og til Sommer-Rekrutterne er brugbare, omkring den 21. Juni, altsaa godt 2 Maaneder. Ved en meget velvillig Bedømmelse vil man kun kunne hævde, at der er Beredskab af nogenlunde Omfang i 5 af Aarets 12 Maaneder. For Flaadens Vedkommende er Forholdet det, at det værnepligtige Mandskab kun uddannes paa Sommertogt af 3 til 4 Maaneders Varighed, og at man derfor kun kan paaregne at have nødtørftigt uddannede Besætninger i ca. 1 Maaned, d.v.s. fra 1. 9. til 1. 10. og tilmed kun til de Enheder, som det paagældende Aar har været udrustet paa Togt.

En tilfredsstillende Ændring kan kun hidføres ved at indkalde større Styrker og forlænge Uddannelsestiden og derved skabe Overgribning af Holdene. Denne maa sandsynligvis mindst være 3 Maaneder. En Nyordning vil naturligvis saavel m. H. t. Kaserneplads, Befalingsmandsantal og Udskrivning af ekstraordinært Mandskab til længere Tjeneste i Begyndelsen berede visse Vanskeligheder, men med god Vilje og ekstraordinære Foranstaltninger vil disse formentlig kunne overvindes.

De konservative Medlemmer nævner eksempelvis, at det ønskede Resultat kan opnaas ved for Aaret 1939—40 som midlertidige Foranstaltninger indtil en endelig Nyordning kan gennemføres, at indkalde 3 Hold Rekrutter, hver med 7 Maaneders Uddannelsestid og med en Overgribning af Holdene paa 2½—3 Maaneder. Ved at give Frivillige Adgang vil det formentligt være muligt at forøge de allerede udskrevne Sommer-Rekrutters Antal med c. 1000—1500. Der udskrives derefter ved Foraars-Sessionen øget Mandskab til Vinter-Uddannelsen, saaledes at der til alle Vaabenarter

paa Sessionen Marts—April udskrives ca. 3500 Mand, i hvilke Styrker indgaar de af de nuværende 1100 Mands Vinter-Rekrutter, der ikke frivilligt melder sig til den nye Sommer-Uddannelse. Ved saadanne ekstraordinære Foranstaltninger vil det blive muligt for Efteraaret og den kommende Vinter at forøge det indkaldte Mandskabs Styrker med ca. 4500 Mand og igennem alle Maaneder dog at have nogenlunde tilfredsstillende Mandskabsstyrker inde.

De øvrige Afsnit af Forslaget behøver næppe nærmere Begrundelse, de tilsigter at give Regeringen Mulighed for at fremskaffe det ved 37-Ordningen forudsatte Materiel saa hurtigt som muligt og forøge det som paakrævet. Særligt ønsker de konservative Medlemmer at fremhæve Nødvendigheden af saa hurtigt som muligt at bringe *Luftforsvaret* i Orden og at styrke det, ligesom man fremhæver, hvor nødvendigt det er snarest at bringe Flaadens Personelbestand op paa den i 1937-Loven forudsatte Størrelse, hvilket er den uafviselige Betingelse for, at Flaadens Materiel kan bemandes og betjenes forsvarligt.

Vi henstiller iøvrigt indtrængende til Regeringen at drage Omsorg for at nødvendige Beholdninger af *flydende Brændsel* er til Disposition og *betryggende* magasineret, saaledes at ikke Mangel heraf i en forekommende Situation, skal lamme baade Hær, Flaade og Luftværn.

Vi paapeger Nødvendigheden af snarest at fastlægge en *Opbygningsplan* for Flaaden, hvori tages Hensyn til Tilvejebringelsen af det fornødne Antal Enheder til en korrekt og formaalstjenlig Neutralitetsbevogtning i danske Farvande, og hvor der endvidere tages Hensyn til at skaffe Flaaden saadanne artilleriarmerede Fartøjer, som alene kan muliggøre Løsning af Flaadens Opgave under Magtanvendelse.

De meget betydelige Mangler ved *Kystdefensionen*, saavel hvad angaar Materiel som Personel bør snarest og i videst muligt Omfang afhjælpes.

Af mange Grunde og ikke mindst for at øge Tryg-

hedsfølelsen blandt de sønderjydske Landsdeles Befolkning henstiller vi alvorligt til Regeringen saa hurtigt som muligt at træffe saadanne Foranstaltninger, at de til Raadighed værende Troppestyrker i Nordslesvig forøges og fordeles saaledes, at passende *Sikkerheds-Beredskab* er skabt paa alle Aarets Tider, og at etablere *forberedte Stillinger* til Sikring af den jydske Divisions Mobilisering.

Til § 2. Forslaget om Nedsættelse af et 21 Mands-Udvalg tilsigter at skabe et Forhandlings-Organ, med hvilket Ministeren kan drøfte alle Beslutninger og for Rigsdagens Vedkommende Tilvejebringelse af et Kontrol-Organ, der kan følge Bemyndigelseslovens Gennemførelse og have Adgang til at drøfte alle Spørgsmaal Sagen vedrørende med Regeringen.

De konservative Medlemmer vil sluttelig understrege, at deres her fremsatte midlertidige Forslag, der skulde have Gyldighed i Aaret 1939—40, indtil Nyordning af Forsvaret kan vedtages, naturligvis intet foregriber vedr. Partiets senere Stilling med Hensyn til endelig Forandring i Forsvarsloven og vedr. til Eksempel Uddannelsestidens Længde, de aarlige Rekrutstyrker o. s. v. Vi ser meget vel, at mange forskellige Vanskeligheder vil være at overvinde for at tilvejebringe det ønskede Resultat, men de er ikke større, end at de med god Vilje kan overvindes, og Situationen er saa alvorlig, at Regeringen og Lovgivningsmagten i Forbindelse med Administrationen maa kunne løse den Opgave, som her foreligger, og som er blevet løst andre Steder, hvor Vanskelighederne ikke har været mindre, og med godt Resultat.

Rigsdagen, den 9. Marts 1939.

Holger Andersen.	*Ole Bjørn Kraft.*
Axel B. Lange.	*Carl Westermann.*

Venstres Valgmanifest.

Venstres Rigsdagsgruppe har udsendt følgende Valg-Opraab:

Med denne Rigsdagsperiodes Afslutning forestaar der Nyvalg af begge Rigsdagens Ting. Vælgerne kaldes til Valg for at tage Stilling til den ny Forfatning. Det Grundlovsforslag, som et Flertal paa Rigsdagen er enedes om, er imidlertid et Splittelsens Tegn saavel paa Rigsdagen som ude blandt Landets Vælgere. Forfatningsforslagets Form tilfredsstiller ingen af de Partier, der har Ansvar for det, og dets Indhold er paa væsentlige Omraader et Tilbageskridt set ud fra et sundt Folkestyres Principper.

Venstres Rigsdagsgruppe har fra første Færd tilsagt sin Villighed til Forhandling om en tidssvarende Forfatningsændring, der fjerner ethvert Konfliktstof fra den bestaaende Forfatning. Dette Tilbud blev afvist. Venstre har derefter tilbudt Forhandling gennem et positivt Forslag, der vilde bringe en betydelig Nedsættelse af Rigsdagsmændenes Antal, medføre en virkelig Forenkling af Rigsdagens Arbejde og styrke Rigsdagens Kontakt med Vælgerfolket til Sikring af Ro og Stabilitet i den forfatningsmæssige Udvikling, ligesom Venstres Forslag yderligere vilde sikre de Rettigheder og Frihedsgoder, uden hvilke et Folkestyre vil være som en Skal uden Kerne.

Venstres Rigsdagsgruppe opfordrer Landets Vælgere til at samle sig til Modstand mod det utilfredsstillende Grundlovsforslag, der nu er vedtaget.

Vælgerne har det i deres Magt allerede ved Valgene den 3. April at give de Partier, der har Ansvaret for dette Grundlovsforslag, en saadan Advarsel, at et forfatningsmæssigt Tilbageskridt i Danmark hindres, og Vælgerne bør ved den første Lejlighed, der bydes dem, benytte denne Magt.

Men de forestaaende Valg er efter Venstres Opfattelse

først og fremmest et Opgør med Ministeriet Staunings almindelige Politik, der paa alle Samfundslivets betydende Omraader har fremkaldt Uro, Usikkerhed og Utryghed i det danske Folk og i dansk Erhvervsliv. Det er betegnende for den nuværende Valgsituation, at de to Regeringspartier i sidste Øjeblik før Valget søger at finde de principielle Punkter frem, om hvilke de er uenige, medens de er ude af Stand til paa noget Omraade at forme et fast Program for den vanskelige Tid, vi gaar i Møde. Med Tillid kan ingen møde den Regeringskoalition, der intet andet Program har end at søge at bjerge sig bedst muligt over det første Valg uden alt for store Skaar i det indbyrdes Samarbejde.

Venstres Rigsdagsgruppe har i de forløbne Aar under givne parlamentariske Arbejdsvilkaar som Opposition søgt dels at modvirke, dels at raade Bod paa den Ufuldkommenhed og Ensidighed, der har præget Regeringens Politik, men til at afbøde Følgerne af en forkert anlagt og uden Overblik og Fremsyn gennemført Regeringspolitik har Venstre hidtil savnet den fornødne Styrke. Den Tilstand, der raader i det danske Samfund efter 10 Aars socialistisk og radikalt Styre, er i sig selv et Vidnesbyrd om, at den Politik, som de nuværende Regeringspartier har ført under fælles Ansvar, er mislykkedes. Regeringens Mandat bør derfor ikke fornyes af Landets Vælgere.

Den Opløsning og Splittelse, der til Skade for Nationens Sammenhold behersker Tiden, kræver efter Venstres Opfattelse en dybtgaaende Nyorientering i dansk Politik. Venstre har umiddelbart forud for den nu afsluttede Rigsdagssamling gennem sit nye Arbejdsprogram angivet de Retningslinier, som bør være ledende ved en saadan Nyorientering. Det er nu Vælgernes Sag at give os den fornødne Styrke til at hævde de deri nedlagte Synspunkter, der maa være et liberalt indstillet, fremskridtsvenligt Folkepartis bærende Grundlag.

Stem med Venstre

for Fremskridt og Arbejde,
for Frihed og Retfærd,
for Bevarelsen af et Samfundsystem med Respekt for den personlige Indsats og den private Ejendomsret,
for Udnyttelse af dansk Erhvervslivs naturlige Eksportmuligheder til Bunds,
for Arbejds- og Erhvervsfrihed,
for social Ansvarsbevidsthed,

for en social Velfærdspolitik bygget paa et stærkt og selvhjulpet Erhvervsliv,
for Styrkelse af den selvstændige Mellemstand i By og paa Land,
for Lettelse af de tyngende Skattebyrder og ikke mindst en Nedsættelse af den uretfærdige Beskatning af fast Ejendom,
for folkeligt Selvstyre i Skole og Kirke.

Lad Valget den 3. April blive en Vælgerdom over for Ministeriet Staunings ensidige Klassestyre og en magtfuld Folkerejsning til Støtte for Venstres Fremtidsmaal:
Et frit og uafhængigt Folk med Vilje og Evne til at værne og bygge sin egen Fremtid.
et Folk i Frihed og under Ansvar,
et Folk i Arbejde.

*

Det radikale Venstres Valgmanifest.

Det radikale Landsmøde har udsendt følgende Valgmanifest:

De forestaaende Rigsdagsvalg gælder Folkets Besegling af Grundlovskampenes Afslutning og det demokratiske Statsprincips endelige Sejr i Danmark.

Den nye Grundlov sikrer det fulde Folkestyre. Derved er naaet det Maal, det radikale Venstre satte sig i 1905, og som Demokratiet ofrede to Slægtleds Kampe.

Naar den nye Junigrundlov er underskrevet, begynder en ny Periode i vort Lands politiske Liv, og nye Valg efter den nye Grundlovs Regler vil afgive Grundlaget for de politiske Partiers fremtidige Samarbejde og Arbejdsvilkaar.

Det radikale Venstre opfordrer Vælgerne til stærkest mulig Deltagelse i den historiske Handling, som Grundlovens Gennemførelse er, men Partiet kalder ogsaa til Samling om den Politik, der gennem Tidens Omvæltninger har bevaret Danmark uskadt og den danske Befolkning sund og livskraftig. Siden 1932, da Udlandets Afspærringer bragte Danmark nær til det økonomiske Sammenbrud, er vort Lands Økonomi Skridt for Skridt genrejst. Vor Omsætning med Udlandet har nu noget nær samme Højde som 1929. Dette er Resultatet af Regeringens Handelspolitik, der gennem de afsluttende Traktater bevarer det engelske Marked og generobrer det tyske.

Store Reformer er skabt i det forløbne Tiaar, og Landsmødet udtaler sin Tilfredshed med Rigsdagsgruppens Politik.

Siden Landstingets Flertal erobredes i 1936, er den Lovgivning gennemført, hvortil Regeringen ved Landstingsvalget søgte Befolkningens Støtte. Men store Op-

gaver foreligger fremdeles til Løsning for et handlekraftigt Demokrati.

Vælgere!

Staaende ved Afslutningen af en politisk Tidsperiode og ved Indgangen til en ny samler det radikale Venstre sig om følgende Retningslinjer for den fremtidige Udvikling.

1. Grundvolden for Samfundets økonomiske Virksomhed maa være *den Enkeltes personlige Ansvar og Initiativ*, men Tidens største Opgave er paa denne Grundvold at skabe den *Organisering af Kræfterne og det Samarbejde imellem Erhvervene*, som stærkt og maalbevidst kan sikre Danmarks Stilling under de haarde Vilkaar, Verdensøkonomien byder et lille Land. Statens Indgriben maa ske, naar vore økonomiske Interesser udadtil kræver det, og naar Monopoler eller andre Særinteresser indadtil søges udnyttet paa ubillig Vis. *Men inden for de Rammer, der afstikkes, maa den enkelte Borgers Interesse i at yde sit bedste værnes og fremmes.*

Det radikale Venstre er som det mindst klasseprægede af de danske Partier den naturlige Sikring for, at denne Linje følges, og at Ensidighed undgaas.

II. Saa længe de store Lande opretholder Restriktionspolitiken, *maa den hidtidige Handelspolitik fortsættes. Enhver Mulighed for større Frihed maa udnyttes, men denne større Frihed maa ikke købes paa Bekostning af Landbrugets Eksportmuligheder.*

Verdenskrisens Virkninger har haardest ramt Landbruget, det mindre Haandværk, Dele af Handelen og de Arbejdere, der blev arbejdsløse. *Landbrugets Forhold og Mangelen paa Beskæftigelse* er derfor trods den store Fremgang siden 1932 Tidens største Problemer.

For *Landbruget* maa en gradvis Afvikling af tidligere paadragne Gældsbyrder fortsættes og en stigende Anvendelse af den konjunkturbestemte Renteydelse med Sikring mod ny overdreven Gældsstiftelse gennemføres. *Øget Udstykning* paa det ved den konjunkturbestemte Rente skabte Grundlag maa tilrettelægges, saa Bestræbelserne for at fastholde Landboungdommen ved Landbrugets Arbejde ogsaa derved fremmes.

Øget Beskæftigelse kan skabes ved Organisering af offentlige Arbejder, *men mest virkningsfuld er en Samvirken mellem Statens Lovgivning og det frie Erhvervsliv*. Grundforbedringsarbejderne og de store Byggelove er Eksempler paa en saadan Samvirken. Saneringen af usunde Boliger og Bydele er et tilsvarende Eksempel

paa radikal Politik, hvorved der paa samme Tid vil skabes Beskæftigelse for Arbejdere og Haandværkere og øget Sundhed for Befolkningen.

For *Haandværket* er en saadan Beskæftigelsespolitik den mest virkningsfulde Hjælp, men den bør understøttes gennem en lettere Adgang til den nødvendige Kredit paa rimelige Vilkaar, saaledes som en begyndende Lovgivning har anvist.

III. Over for Arbejdsstridigheder, der truede betydelige Samfundsinteresser er i de sidste Aar Folkets fælles Interesser Gang paa Gang sikret gennem Lovgivningsmagtens Afgørelse. Derved er Erkendelsen af denne Sikrings Nødvendighed trængt igennem i Befolkningen. *En fast Ordning til Anvendelse i saadanne Tilfælde bør gennemføres. Arbejdernes Interesser i Bedrifternes Trivsel maa forøges, og Privatfunktionærernes Stilling yderligere betrygges.*

IV. Saa længe Landstingets konservative Flertal endnu bestod, maatte Demokratiet nøjes med en stykkevis Behandling af Skattelovgivningen. *En stor samlet Skattereform* er under Forberedelse.

Hovedretningslinierne for det radikale Venstres Politik paa dette Omraade maa bygge paa følgende:

De indirekte Skatter for Nødvendighedsartikler afvikles.

Landbrugets Bygningsskatter fjernes, saa Landbrugets Ejendomsbeskatning alene bliver en Grundskyld.

Uden for Landbruget fritages navnlig Nybygninger med almindelige Beboelseslejligheder og Erhvervslokaler for Skat.

I Fortsættelse af Udligningslovens Bestemmelser gennemføres Lighed og større Fasthed i Grundskyldsbeskatningen, ogsaa derved, at Vurderingens Ensartethed sikres.

I Personbeskatningen gennemføres en Forenkling. En endnu større Del af Kommunernes Udgifter overflyttes til en ensartet Ligning for hele Landet. Statsskatteligningen og den fælleskommunale Ligning sammensmeltes til en Ligning.

Paa samme Maade som den fælleskommunale Udligning ophævede ⅓ af Sociallovens mellemkommunale Refusionsordning, afpasses den kommende fælles Skatteligning, saaledes at Refusionsordningen helt kan bortfalde.

V. *Under fri Meningsudveksling har dansk Folkestyre vundet Magt, og under fri Meningsudveksling skal det fremdeles øve sin Gerning. Anskuelsernes Brydning i*

Frihed er Fremskridtets bedste Løftestang. I denne Brydning ligger det bedste Værn mod Idéer laant fra fremmede Tvangssystemer.

Øgede Rettigheder for Folket kræver *øgede Kundskaber og større aandelig Udvikling.* Den Dygtiggørelse af Folket, der er fornøden, for at danske Erhverv kan hævde sig i den økonomiske Kamptid, som nu er inde, stiller stigende Krav til Befolkningens Indsigt i de sociale, økonomiske og aandelige Bevægelser ude og hjemme.

Ved den nye Folkeskolelov er Grundlaget skabt for store Fremskridt i *Børneskolen.* Nye Skoler rejses nu Landet over. Forældrene drages i stigende Grad ind i Skolens Arbejde. En omfattende Udvidelse af *Ungdomsskolen* paa Frivillighedens Grundlag maa nu følge efter. Den fri Ungdomsskole, der kan blive en Skole for hele Folkets Ungdom er vort Maal.

VI. *Fremtidens Hovedopgave er dog at betrygge Danmarks Stilling over for de Farer, Verdensuroen medfører for alle Folk.* Dette kan ikke naas gennem nogen Art af Forbund eller Oprustning. Midlet dertil er *en streng upartisk Holdning* over for de Magtgrupper, der staar i Modsætning til hinanden. Denne Politik maa gennemføres i Forstaaelse med de øvrige nordiske Folk og andre Folk af lignende Sindelag. Dertil kræves Fasthed i Landets Styre og Evne til det Samarbejde, der er Forudsætningen herfor.

Danske Mænd og Kvinder!

Ved Valget den 3. April staar paa den ene Side en Opposition, der udgøres af en halv Snes indbyrdes stridende Grupper, og hvis to Hovedpartier nu som før er uden Mulighed for et roligt Samarbejde.

Her over for staar de to Regeringspartier, der under det sidste Tiaars Omvæltninger i Europa vel ikke har kunnet fri den danske Befolkning for Vanskeligheder og Savn, men som dog nu kan henvise til et Danmark, der lever under lykkeligere Vilkaar end næsten alle andre Lande.

Afvigende Meninger har de to Partier i mange Spørgsmaal, men det har ikke hindret, at de stadig gennem fordragelig Forhandling er naaet til en Forstaaelse om de Dagens Opgaver, Tiden kræver løst.

Det radikale Venstre har ydet sit Arbejde i disse ti Aar i Tillid til, at den Fasthed og Sikkerhed i Landets Styre, der herved blev skabt, var til Danmarks Gavn.

Vi kalder da paa Vælgerne, Kvinder og Mænd, til Gennemførelse af den nye Grundlov. Vi kalder paa dem, til Fremme af det radikale Venstres bærende Ideer: Frihed og Orden, Værn og Hjælp for de Svage, Retfærd og Fred!

★

Det konservative Folkepartis Manifest.

Det konservative Folkepartis Valgmanifest er saalydende:

Den 3. April kaldes der til Valg til begge Rigsdagens Ting. Det er *10 Aars radikalt-socialistisk Styre*, der skal holdes Afregning med. Gennem sit Flertal i begge Ting har Regeringen i to et halvt Aar haft *den fulde Magt* til at gennemføre, hvad den vilde. Derfor maa den ogsaa nu tage *det fulde Ansvar* for denne Periodes Forsømmelser og Forsyndelser.

Om Forfatningen har der i Rigsdagsgruppen været delte Meninger; Partiets Landsraad har fastslaaet, hvor Partiet som Parti staar i Sagen, og Meningsforskel om den ene Sag kan ikke bevirke at vi ikke *alle som een opfordrer til Sammenhold om og Samhørighed med Partiet.*

Det konservative Folkeparti kalder da til *Kamp mod Ministeriet Stauning*. Først og fremmest mod dets Forsømmelse af Landets Forsvar, dernæst mod dets erhvervspolitiske Forsyndelser og Fejlgreb, dets svigtende Evne overfor det alt overskyggende Arbejdsløshedsproblem, dets Socialiseringsbestræbelser, dets Begunstigelse af Kooperationen paa det øvrige Erhvervslivs Bekostning og hele dets *klassepolitiske Indstilling*, der sætter Hensynet til partipolitisk Fordel over Landets Tarv.

Tanken om Fred mellem Folkene har lidt Skibbrud. Vi lever i en Verden af gensidig Mistænksomhed, en splidagtig Verden, hvor Utryghed raader i alle Forhold.

Hvad nytter det vel, at det socialdemokratiske Manifest erkender Tidens Alvor og Krav, naar Regeringen paa Grund af indbyrdes Uenighed *forsømmer* det absolut nødvendige: At rejse det Værn, som — *under Hævdelse af Landets urokkelige Vilje til Neutralitet* — kan betrygge dets tusindaarige Bestaaen og underbygge dets *Samhørighed med det øvrige Norden.*

September-Krisen i Fjor afslørede Landets Mangel paa Beredskab og dermed Regeringens Forsømmelser paa dette Omraade.

Det ved Rigsdagssamlingens Begyndelse nedsatte 21 Mands Udvalg fik til Opgave at foretage de fornødne Overvejelser med Henblik paa Fremtiden, og Det konservative Folkeparti har indenfor dette Udvalg arbejdet for at naa et Resultat:

Man har tilbudt at give Forsvarsministeren en Bemyndigelseslov, som kunde bøde paa de værste Mangler ved Forsvaret.

Man har søgt at faa rettet Manglerne ved det levende Værn, saa at vi ikke — som nu — ved Vintertid skal staa uden det fornødne Mandskab.

Og samtidig har Kravet om Beskyttelse af Civilbefolkningen mod Luftangreb trængt sig paa med stigende Styrke.

Men — *alt har været forgæves.*

Det konservative Folkeparti vil sætte alle Kræfter ind paa — gennem Ungdommens Opdragelse, fysisk og moralsk, og ved at paakalde Kærligheden til det fælles Fædreland — at skabe den Folkestemning, som kan stille Regeringen overfor dens Ansvar og tvinge den til Handling.

Ligesom Regeringen — indbyrdes splidagtig — har forsømt at betrygge Fædrelandets Forsvar, har den været ganske ude af Stand til at løse *de erhvervspolitiske Opgaver,* som Tiden har stillet den overfor. Den fortsat uhyre Arbejdsløshed og de deraf flydende sociale Udgifter, der nu tælles i Hundredtal af Millioner og udgør langt mere end det samlede Statsbudget før Ver-

denskrigen, er de usvigelige og nedslaaende Vidnesbyrd om *Regeringens Evneløshed.*

Statsministeren er naaet til den Erkendelse, at Arbejdsløsheden kun effektivt kan bekæmpes under Samvirken med det private Erhvervsliv. Ikke destomindre rejser man fra Regeringens Side — gennem kunstige Indgreb og Kontrolforanstaltninger — allehaande Hindringer for at dette samme Erhvervsliv kan udfolde sig frit og frugtbart.

Gennem Loven om *Forbud mod Overarbejde* har man rejst Vanskeligheder for Industrien og berøvet Arbejderne en højst tiltrængt Ekstrafortjeneste. Gennem Restriktionsbestemmelser og slet gennemtænkte Love har Regeringen *hæmmet Byggeriet og øget Arbejdsløsheden.* Og samtidig har man gennem dybtgaaende Skatteudskrivninger berøvet Erhvervslivet de Midler, som skulde tjene Bedrifternes Konsolidering og Produktionens Udvidelse. En Skat som *Merindkomstskatten* fordømmes selv indenfor Regeringen nærstaaende Kredse.

Gennem *Valutacentralen* hindres Erhvervenes Mulighed for frit at kunne disponere, og *alle Husmødre* mærker den Prisfordyrelse, som er en Følge af Regeringens økonomiske Politik. Det ubedragelige Bevis herfor har man faaet i Hænde, hver Gang Regeringen nødtvungen har overført Varer til Friliste.

Det konservative Folkeparti vil af al Kraft sætte ind paa den *Frigørelse af Erhvervslivet,* som er en Forudsætning for, at Erhvervene — trygt og tillidsfuldt — kan udfolde det Initiativ til ny Virksomhed, som i en Aarrække har været holdt nede til Skade for Beskæftigelsen her i Landet. Tilskud og Understøttelser, offentlige Arbejder, Indskrænkning af Arbejdstiden er Foranstaltninger, som forbigaaende kan bringes i Anvendelse i en Nødsituation, men *varigt bekæmpes Arbejdsløsheden kun gennem det produktive Arbejde, som skaber ny Købeevne og saaledes sætter nye Hjul i Sving.*

Det konservative Folkeparti ser det som en bydende Nødvendighed, at den økonomiske Politik tilrettelægges

saaledes, at Opsparingen fremmes mest muligt. Skatteudskrivningen er nu naaet saa vidt, at *det arbejdende danske Samfund maa aflevere langt over tusind Millioner Kroner til det offentlige*, et uhyre Beløb for et lille Samfund som vort. Selv Socialdemokratiet erkender, at Grænsen for Befolkningens Ydeevne er naaet, men man vil nu søge Erstatning gennem Dannelsen af *Statsmonopoler og Socialisering* og derved *direkte* lægge Haand paa Erhvervslivets Indtjening.

Det konservative Folkeparti vil arbejde for at *bevare og underbygge det frie Erhvervsliv og den selvstændige Bedrift*. Det kræver Ligelighed gennem *Beskatning af Brugsforeningerne*.

Med Ejendomsretten som Fundament, og med det private Initiativ i Højsædet vil det danske Erhvervssamfund i Fremtid som i Fortid have de bedste Betingelser for at hævde sig et højt og hæderligt Stade i Nationernes Rækker.

Vi stiller trøstigt dette Maal op overfor Socialdemokratiets Bestræbelser for gennem Skatteudskrivning at nivellere Formuer og Indtægter og gennem en Socialisering af Virksomhederne og ved Hjælp af Kooperationen at tiltage sig Magten over Erhvervslivet.

Det har været *dansk Landbrugs Stolthed* at kunne hævde sig som et frit og selvhjulpet Erhverv, og det maa være Statsmagtens Opgave at medvirke til, at Landbruget atter kan komme til at indtage denne frie og stærke Stilling.

Det er nu som før Det konservative Folkepartis Krav, at *Landbrugets Rentabilitet* søges fremmet ved dertil egnede Foranstaltninger. Først og fremmest bør Landbruget i rimeligt Omfang *lettes for de Skattebyrder*, som tynger Ejendommene og belaster Bedrifterne. Men dernæst ser Det konservative Folkeparti det som en Opgave for Statsmagten, at den effektivt støtter Landbrugs-Erhvervets Bestræbelser for en *udvidet Selvforsyning* og støtter Arbejdet for at fremelske *ny Produktioner*.

Paa Baggrund af den høje Anseelse, det danske

Landbrugs Frembringelser har vundet, bør der ligeledes iværksættes et planmæssigt Arbejde for under Samvirke med andre Erhverv og med Statsmagtens Støtte at *udnytte alle Afsætningsmuligheder* og at indarbejde de danske Landbrugsvarer paa ny Markeder.

Ingen i vort Samfund maa lide uforskyldt Nød. Børn og Gamle, Syge og Invalider *skal* hjælpes i det fornødne Omfang. *Deres Kaar efter den gældende Lovgivning maa ikke forringes.*

Men nu som før ønsker Det konservative Folkeparti at understrege Socialreformens demoraliserende Virkninger og stiller her overfor vort Krav om *en almindelig Folkeforsikring.*

De talrige Misbrug af Socialreformen og *den svigtende Kontrol* er Vidnesbyrd om Systemernes Brist, og det er i Længden økonomisk uholdbart at anvende de uhyre Summer, der er Tale om, til Understøttelser, samtidig med at Landbruget er ude af Stand til at skaffe sig den nødvendige Arbejdskraft, og tilsvarende Forhold gør sig gældende med Hensyn til den huslige Medhjælp. Overfor de menneskeligt og samfundsmæssigt set betydningsfulde Opgaver, som Arbejdsløsheden rejser, er den bestaaende Ordning kommet tilkort, og Det konservative Folkeparti ønsker derfor iværksat en *dybtgaaende Undersøgelse* af, hvorledes de Midler, der sættes ind, rettelig bør anvendes, naar Understøttelserne *ikke skal undergrave, men opretholde* den enkeltes Drift til Arbejde og dermed hans Følelse af eget Menneskeværd.

Det konservative Folkeparti vil værne Folkekirkens Midler og dens Frihed.

Det modsætter sig Foranstaltninger, der betyder Brud mellem Kirke og Skole, og det vil af al Evne søge at fremme et frugtbringende Samarbejde mellem *Skole og Hjem.* Paa enhver Maade vil vi værne om god, nedarvet dansk Kultur og bekæmpe enhver Lovgivning, som kan svække det sædelige Liv i vort Folk.

Det konservative Folkeparti kræver *Respekt for den personlige Frihed, for Retten til frit at tale og skrive*

og for Boligens Ukrænkelighed. Vi nedlægger den skarpeste Protest mod Justitsministerens Forsøg paa gennem Straf og andre Bestemmelser at knægte Ytringsfriheden og hemme Pressen i dens naturlige Arbejde og Opgave. Og vi protesterer mod, at vor Bolig uden Retskendelse skal kunne gøres til Genstand for vilkaarlig Ransagning fra Politiets Side.

Til Landsmænd mellem Kongeaa og Skelbæk retter vi Apellen: *Giv Danmark et godt dansk Valg!* Dette er langt mere betydningsfuldt end alt andet. Lad Valget blive en Bekræftelse indadtil paa vor Ret og et Haandslag til Landsmænd Syd for Grænsen.

Vælgere!

Den 3. April gaar vi til Valg. *For Fred og Frihed! For Arbejde og Forsvar!* Det konservative Folkeparti *tjener ingen enkelt Klasse,* men paakalder Samarbejdet mellem *alle* Befolkningskredse og *alle* Erhverv, ogsaa Samarbejdet mellem By og Land, som den eneste Vej til Lykke og Fremgang for det fælles Samfund.

Nu skal Dommen fældes over Ministeriet Stauning-Munch. *Med fuld Fortrøstning appellerer vi til det danske Vælgerfolk om paa Valgdagen den 3. April at stemme konservativt.*

Det konservative Folkepartis
Folketingskandiater, Amtsudvalgsformænd,
Hovedbestyrelse, Redaktører og Rigsdagsmænd.

★

Finanslovens Tal.

Den vedtagne Finanslovs vigtigste Tal er følgende:

§ 1.	Domænerne		340.191
§ 2.	Statsvirksomhederne		26.289.034
§ 3.	Rentekonto		1.814.558
§ 4.	Overskud af Universitetets og Statens højere Almenskolers Fond samt af Bispetienderne	612.436	
§ 5.	Skatter og Afgifter	528.718.487	
§ 6.	Overskud af Klasselotteriet	3.177.246	
§ 7.	Adskillige Indtægter	2.881.753	
§ 8.	Statsydelse til Hans Majestæt Kongen		1.000.000
§ 9.	Det kongelige Hus's Aarpenge		155.200
§ 10.	Rigsdagen		2.175.000
§ 11.	Statsministeriet		1.052.436
§ 12.	Udenrigsministeriet		6.341.223
§ 13.	Ministeriet for Landbrug og Fiskeri		19.506.425
§ 14.	Indenrigsministeriet		33.757.596
§ 15.	Socialministeriet		177.379.090
§ 16.	Ministeriet for offentlige Arbejder		17.614.256
§ 17.	Ministeriet for Handel, Industri og Søfart		7.716.544
§ 18.	Grønland		0
§ 19.	Justitsministeriet		28.950.676
§ 20.	Kirkeministeriet		3.303.102
§ 21.	Undervisningsministeriet		78.455.400
§ 22.	Krigsministeriet		34.981.207
§ 23.	Marineministeriet		27.094.110
§ 24.	Finansministeriet		44.298.683
§ 25.	Pensionsvæsenet		18.990.200
		535.389.922	531.214.931
	Merindtægt at overføre til § 26 II. H.		4.174.991
		535.389.922	535.389.922

Socialministeriets Budget er i Sammendrag for 1939—40 følgende:

Krigs- og Marineministeriets Budgetter er i Sammendrag følgende:

Krigsministeriet.

1. Centralstyrelsen	276.890	Kr.
1ste Afsnit: Hæren m. v.		
2. Hæren	27.963.110	»
3. Pensionsbidrag og Understøttelser	1.384.127	»
4. Forrentning og Afskrivning	4.532.200	»
I alt	33.879.437	Kr.
2det Afsnit: Forskellige under Krigsministeriet henlagte Institutioner.		
5. Københavns Militærhospital	0	Kr.
6. Geodætisk Institut	752.704	»
7. Tøjhusmuseet	72.176	»
8. Hærens Brødfabrik	0	»
I alt	824.880	Kr.
Krigsministeriet i alt	34.981.207	Kr.

Marineministeriet.

1. Centralstyrelsen	248.073	Kr.
A.		
Militære Del.		
2. Søværnet	15.402.127	Kr.
3. Pensionsbidrag og Understøttelser	798.592	»
4. Forrentning og Afskrivning	1.134.294	»
I alt	17.335.013	Kr.
B.		
Civile Del.		
5. Forskellige under Ministeriet henlagte Institutioner m. m.	8.129.519	Kr.
6. Pensionsbidrag, Forrentning og Afskrivning	1.381.505	»
I alt	9.511.024	Kr.
Marineministeriet i alt	27.094.110	Kr.

Hertil kommer altsaa Beredskabslovene, nu paa ialt 75 Millioner Kroner, som ikke føres til Udgift paa de militære Budgetter, hvoraf jo en meget stor Del anvendes til Anskaffelse af Lagre af Beholdninger, nemlig i følgende Forhold:

Skatter og Afgifter er 528 Millioner Kroner.

Læg Mærke til, at Afgifterne altsaa er 71 Mill. Kroner større end de 528 Millioner Kr. paa Grund af Fradraget:

I. Skatter paa faste Ejendomme:	
A. Ejendomsskyld	5.000.000
B. Grundskyld	8.100.000
C. Jernbaneskyld	25.000
D. Grundstigningsskyld	450.000
I alt	13.575.000

II. Skatter paa Indkomst og Formue:		
A. Indkomstskat		92.000.000
Se Tekstanmærkning Nr. 1.		
B. Formueskat		40.500.000
C. Forhøjelse af Indkomstskatten i Henhold til Lov Nr. 188 af 20. Maj 1933 om kommunale Ejendomsskatter, Lov Nr. 126 af 21. April 1936 om Dækning af Udgifter til Foranstaltninger vedrørende Landbrugets Gæld og Lov Nr. 149 af 12. April 1938 om Bemyndigelse til Optagelse af Statslaan til særlige Foranstaltninger		12.800.000
D. Overordentlig Indkomstskat til Staten:		
1. Merindkomstskat	17.000.000	
2. Tillægsskat	14.000.000	
		31.000.000
I alt		176.300.000
III. Midlertidig Afgift af Arv og Omsætningsafgifter:		
A. Midlertidig Afgift af Arv i Henhold til Lov Nr. 173 af 16. Maj 1933		2.600.000
B. Almindelig Stempelafgift		16.500.000
C. Særlig Stempelafgift ved Overdragelse af offentlige Værdipapirer ...		1.000.000
I alt		20.100.000
IV. Forbrugsafgifter:		
A. Toldafgifter:		
1. Indførselstold	113.500.000	
2. Pakhusleje	150.000	
3. Leje af Frilagre	150.000	
4. Toldbodarbejdspenge	200.000	
5. Andre Indtægter	1.000.000	
		115.000.000
B. 1. Spiritusafgift		1.300.000
2. Tillægsafgift paa Spiritus		29.500.000
C. Ølskat		40.000.000
At overføre		185.800.000
D. Afgift af indenlandsk Tilvirkning af Roesukker		9.800.000
E. Afgift af Cigarer, Cigaretter m. m. samt paa Dyrkning af Tobak		44.500.000
F. Stempelafgift af Spillekort		500.000
G. Afgift af indenlandsk Vin, Cider o. desl.		1.100.000
H. Afgift til Stat og Kommuner paa Omsætningen af stærke Drikke ...		13.400.000
I. Omsætningsafgift af Chokolade- og Sukkervarer m. m.		15.000.000
K. Afgift af offentlige Forestillinger m. v.		6.800.000
L. Leje af Motorkøretøjer		26.000.000
M. Afgift af Benzin		27.000.000

(fortsættes)

(fortsat)

N. Omsætningsafgift af Motorkøretøjer		10.000.000
O. Tillægsafgift paa Benzin		20.000.000
P. Afgift af Kaffesurrogater		4.500.000
Q. Tillægsafgift paa Sukker		8.500.000
R. Benzinafgift i Henh. til Lov Nr. 115 af 8. April 1932		3.900.000
I alt		376.800.000
Heri fragaar:		
a. Statens Tilskud til Kommunerne ifølge H.	4.450.000	
b. Statens Tilskud til Kommunerne til Vejarbejder og Snekastning ifølge L.—N.	45.187.888	
c. De til særlige Formaal bestemte Indtægter ifølge L.—N.	17.812.112	
d. Statens Tilskud i Henhold til Lov Nr. 115 af 8. April 1932	3.900.000	
		71.350.000
Rest		305.450.000

Og hertil kommer Skatterne til Fælleskommunal Udligningsfond paa ca. 90 Mill. Kr.

Fra den afsluttende Finanslovsbehandling bemærkes særligt Hartvig Frisch's Tale om Ejendomsretten, som citeres andetsteds.

Af særlig bemærkelsesværdige Forhold fra Rigsdagssamlingens Slutning kan nævnes, at Det konservative Folkeparti i Folketinget stillede Forslag om at standse Retsplejeloven ved en Dagsorden, som *Sven* stillede. *Venstre* undlod at stemme. Senere blev de to Partier enige om at standse Retsplejelovens Ændring ved at forlange Fristerne overholdt.

Saneringsloven standsedes ligeledes af Landstinget.

★

Retsforbundets Valgmanifest.

Valgene til Rigsdagen er denne Gang Bekræftelsesvalg paa den Grundlov, som Folketinget vedtog med tredobbelt Majoritet. Retsforbundets Rigsdagsgruppe havde ønsket dette Forslag forbedret med Valgret for alle Myndige, Vælgeradgang til Folkeafstemning og med ikke blot eet Valg, eet Vælgerkorps, men ogsaa med eet Ting. Vi blev, tiltrods for at disse Krav tidligere ogsaa var Regeringens, afvist, ligesom man afviste en klar Udformning af Ejendomsparagraffen, Forbud imod Statslaan og Ophævelsen af Værnetvangen.

Efter at vore Ændringer var forkastet, og Valget derfor alene stod mellem den nye Grundlov med en retfærdig Repræsentation, som lader Magt og Ansvar følges ad, saa Vælgerne faar Mulighed for at dømme Partierne imellem, stemte vi for Grundloven.

De forestaaende Valg er dog ikke blot Grundlovsvalg. Det skal ogsaa anvise den Linie, som Vælgerne ønsker fulgt i dansk Politik, og her er det saa heldigt, at Regeringen siden sidste Landstingsvalg har haft hele Magten og Tid til at vise, om den evnede at løse Tidens Problemer.

Ingen kan bortforklare, at den arbejdende Befolknings Levevilkaar er fordyrede under Valutacentralen, at Landbrugsordningerne gav høje Priser for Forbrugerne uden samme Gavn for Producenten, ja endog til Skade for Husmanden, samtidig med at den falske Kapital er øget baade i Jordværdi, Toldbeskyttelse og offentlig Gæld. Ja, vi er naaet til, at den falske Kapital nu kræver en Trediedel af Arbejdsfortjenesten, uretfærdig hver eneste Øre.

Retsforbundet har ene af alle Partier vist Vejen frem til en retfærdig Lovgivning bygget paa alles Ligeret. Vi foreslog at inddrage de samfundsskabte Værdier til Fæl-

lesskabet, at afvikle Toldmonopolet og anden Særret, at afvikle den offentlige Gæld ved en ligesaa uundgaaelig som retfærdig Likvidation, som fordeler Tabet ligeligt med 30 pCt. paa de i Dag bestaaende Formuer.

Vi opnaaede i Aar for første Gang Løfte om en saglig Gennemgang af vore Forslag, der henvistes til Skattekommissionen, og vi beder nu Vælgerne om paa Valgdagen at understrege Kravet om en Grundskyldslovgivning, hvorefter Obligationsejerne skal deltage og det indkomne bruges til Nedbringelse af de tyngende Skatter fremfor til offentlig Ødselhed.

Retsforbundets Rigsdagsgruppe har ikke afvist Regeringens Forslag om Hjælp uden Fattighjælps Virkning til de nødlidende; vi har tværtimod ydet vor Støtte dertil.

Men den offentlige Barmhjertighed kan ikke erstatte den enkeltes Ret til at sætte Brødet paa sit eget Bord.

Hovedopgaven maa være at standse den Udbytning, hvis Resultat er blevet, at faa Procent af Skatteyderne i Dag ejer praktisk talt hele Danmarks Nationalformue, medens Bønder, Arbejdere, Haandværkere, Fiskere osv., hele den arbejdende Befolkning, er gjort besiddelsesløse.

Vi henvender os til alle dem, der ønsker Kapitalens Magt knækket.

Vælgere: Tiden er inde til en Lovgivning, der sikrer alles Ligeret til de natur- og samfundsskabte Værdier, respekterer den enkeltes Ret til det han skaber ved sit eget Arbejde, anerkender den personlige Frihed og begrænser det offentliges Opgaver til det naturlige.

Afvis de fremmede Metoder, enten det er russisk Kommunisme eller tysk Nazisme.

Stem dansk! Stem Retsstat!

★

Erhvervs- og Arbejds-friheds-Paragrafferne.

Angaaende Erhvervs- og Arbejdsfriheds-Paragrafferne vil Venstre jo ganske sikkert foretage en hel Del Agitation paa dette Spørgsmaal. I den Anledning fremhæves, at Erhvervs- og Arbejdsfrihedsparagraffen, § 79 (Valgbog Pag. 114) er nøjagtig den samme i den nye Grundlov, som i den gamle.

I Skudshale-Sagen stillede Venstre og Bondepartiet en Dagsorden saalydende:

Idet Folketinget misbilliger Regeringens Holdning over for Fagforeningernes Overgreb mod Proprietær Winther, Skudshale, og den Fremgangsmaade, der saavel her som ved andre Lejligheder er anvendt

opfordrer Tinget Regeringen til at iværksætte saadanne Foranstaltninger, at Arbejds- og Erhvervsfriheden sikres, og Grundlovens Bestemmelser herom sker Fyldest.

og gaar hermed over til næste Sag paa Dagsordenen.

Denne Dagsorden, som de Konservative vilde stemme for, viser, at den nuværende Grundlovs Bestemmelser, ogsaa efter Venstres Opfattelse, er tilstrækkelige.

★

Hartvig Frisch.

Ved den afsluttende politiske Debat i Folketinget den 7. Marts udtalte Socialdemokratiets Ordfører *Hartvig Frisch* henvendt til Oppositionens Agitation angaaende Arbejdsløsheden:

»Jeg vil gerne gentage her, hvad jeg før har sagt om denne Agitation, naar den nu føres, som den gør fra de store Oppositionspartiers Side, at der sker da i hvert Fald een god Ting. *Nu ringer Venstre og de Konservative med denne Agitation selve Kapitalismens Dødstime ind her i Landet. For Afskaffelse af Arbejdsløsheden er nemlig Afskaffelse af Kapitalismen, for det betyder Samfundets Regulering i Stedet for Tilbud og Efterspørgsel. For det privatkapitalistiske System er Arbejdsgivernes frie Afskedigelsesret en meget afgørende Faktor i meget nær Sammenhæng med Ejendomsretten til Produktionsmidlerne.* Vi Socialdemokrater, det ved enhver, er ikke Tilhængere af, at private Personer uden Kontrol kan skalte og valte med Samfundets Produktionsmidler, og jeg tror, at vor Opfattelse heraf er ved at trænge dybere og dybere igennem. Det slutter jeg bl. a. deraf, at alle Oppositionspartier i Øjeblikket løber Storm mod Regeringen, fordi der er Skatteborgere, hvis Formue i disse Opgangsaar naar op over Millionen, hvad jo naturligvis følger med den private Ejendomsret lige saa sikkert som Amen i Kirken. Men naar det er fra Venstres Side og fra det ærede Medlem Hr. A. C. D. Petersens Side, naar det er fra disse Sider, man rykker med denne Agitation ud over Landet, *saa kan man konstatere, at Socialdemokratiet ikke har arbejdet forgæves, og at det private Ejendomsretssystem simpelt hen staar for Fald, saa langt er vi dog kommet. Det er Dødsklokkerne, der ringer for et System, og det er et System, som disse Partier i sin Tid klamrede sig til, medens de nu for en billig Agitations Skyld vil være med til at vise Befolkningen det*

urimelige i dette Ejendomssystems forskellige Fremtrædelsesformer.«

(Her gengivet efter Rigsdagstidendes Fortryk).

Hartvig Frisch om Mellemstanden.

I en Anmeldelse i en Kronik i »*Socialdemokraten*« af Dr. Fraenckels Bog om Mellemstanden skrev Folketingsmand Hartvig Frisch den 1. April 1932 følgende:

»Her vil enhver Socialdemokrat spørge: »Hvad skal vi da med den Mellemstand? Næsten i alle Livets Forhold viser det sig, at en saadan fattigfin Mellemstand er et Rugested for Smaalighed, Bornerthed, honnet Ambition, Mindreværdskomplekser, der giver sig Udslag i Kryben opefter og Trampen nedefter, Usikkerhed i Smag, i Optræden og i alle dybere moralske Vurderinger. Er det da ikke en Lykke, at Nutidens Teknik og Økonomi gør os alle til Arbejdere?««

★

Pürschel.

Angaaende Pürschels Parti gør vi kun opmærksom paa en enkelt Ting. I *National Samvirkes* Love hedder det i §§ 3 og 4 følgende:

3.

Partiledelsen vælges af Landsraadet for et Aar og udpeger med Partiraadets Godkendelse det nødvendige Antal Ledere af Partiets Arbejde.

4.

Landsraadet vælger paa sit aarlige Møde i sidste Uge af Oktober eller første Uge af November, for et Aar syv Medlemmer til Partiraadet, der yderligere bestaar af indtil syv Medlemmer udpeget af Partilederen med Godkendelse af Partiraadets valgte Medlemmer. Partiraadet fastsætter selv sin Forretningsorden.

Som man vil erindre, er Pürschel og hans Parti særligt utilfreds med, at Partiledelsen som man siger skal udpege Landslisten, at Christmas Møller Gang paa Gang stærkt har fremhævet, at han vil lade en stor Forsamling i Partiet udpege Landslisten, har naturligvis ikke generet Pürschel og hans Parti i fortsat at angribe Konservatismen, men det fuldkommen ulogiske i Angrebet fra hans Side fremgaar tilstrækkeligt tydeligt af hans egne Love.

★

Arbejdsløsheds-procenter.

Socialdemokraterne opererer med Arbejdsløshedsprocenterne paa den Maade, at de hævder, at de er nedadgaaende. Nu er det klart, at Arbejdsløshedsprocenterne, selvom Arbejdsløshedens absolutte Tal var det samme, vilde Procenten falde, da Antallet af Medlemmer i Arbejdsløshedskasserne jo stiger Maaned for Maaned.

Hvis Arbejdsløshedstallet altsaa konstant var 100, vilde Procenten være 33⅓ med et Medlemstal paa 300, 25 pCt. med et Medlemstal paa 400 og 20 med et Medlemstal paa 500, og siger Socialdemokraterne, at man ser, hvorledes Procenten falder, men Arbejdsløsheden er jo den samme. Derfor er et andet Arbejdsløshedsprocenttal meget interessantere, nemlig hvorledes er Arbejdsløshedsprocenten i Forhold til Befolkningens absolutte Størrelse. Dette gengives nedenfor:

Arbejdsløsheden i Procenter efter den internationale Statistik:

	1934	*1937*	
Danmark	22,1 %	21,9 %	*uforandret*
Norge	30,7 %	20.0 %	ca. 33⅓ %
Sverige	18,0 %	10,8 %	ca. 40 %
Belgien	36,2 %	21,3 %	ca. 40 %
England	16,8 %	10,9 %	ca. 40 %

Tallene er Gennemsnitstal for de paagældende Aar i Henhold til Statistisk Aarbog *Side 282 for 1938.*

	Arbejdsløsheds-procent	Antal Arbejdsløse i Procent af Folketallet	Befolkning over 18 Aar
1929	15,5	1,2	1,8
1930	13,7	1,1	1,7
1931	17,9	1,5	2,2
1932	31,7	2,8	4,1
1933	28,8	2,7	3,9
1934	22,1	2,2	3,3
1935	19,7	2,1	3,0
1936	19,3	2,1	3,0
1937	21,9	2,5	3,6
1938	21,5	2,6	3,6
Hvis Tallet for 1929 =	100	100	100
bliver Tallene for 1938 =	138,7	211,3	198,5

Socialministeriet paa Finansloven 39-40.

	Egentlige Bevillinger		Forrentning	Afskrivning	I alt
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
I. Centralstyrelsen:					
A. Lønninger, Honorarer m. v.	454,154		„	„	454,184
B. Andre Udgifter	125,000		„	„	125,000
C. Understøttelser under Socialminist.	144,339	723,523	„	„	144,339
II. Folkeforsikring:					
A. Udgifter vedr. Sygeforsikring	20,527,930		„	„	20,527,930
B. Udgifter vedr. Invalideforsikring	6,764,799		„	„	6,764,799
C. Udgifter vedr. Aldersrente	58,381,000	85,673,729	„	„	58,381,000
III. Ulykkesforsikring	.....	1,319,595	„	„	1,319,595
IV. Udgifter til Arbejdsanvisning og Arbejdsløshedsforsikr. m. v.	.....	33,337,801	„	„	33,337,801
V. Den særlige Socialforsikring i de sønderjyske Landsdele:					
A. Udgifter i Henhold til Lov af 28. Juni 1920 om Invalideforsikring	215,000		„	„	215,000
B. Statens Andel i Ulykkesforsikr.	10,000	225,000	„	„	10,000
VI. Den offentl. Forsorg:					
A. Børneværnet	4,151,559		63,691	14,885	4,230,135
B. Børnebidr. m. v. til enlige Forsørgere.	9,271,000		„	„	9,271,000
C. Særhjælpen	24,235,112		143,925	32,110	24,411,147
D. Forsk. Udgifter vedr. den offentlige Forsorg	11,123,100	48,780,771	„	„	11,123,100
At overføre	.....	170,060,419	207,616	46,995	170,315,030

	Egentlige Bevillinger		Forrentning	Afskrivning	I alt
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Overført...	.....	170,060,419	207,616	46,995	170,315,030
VII. Forsørgelse af militære Invalider:					
A. Forsørgelse af militære Invalider og saadannes efterladte i de sønderjydske Landsdele..	3,388,631		„	„	3,388,631
B. Den almindelige militære Invalideforsørgelse	950,000	4,338,631	„	„	950,000
VIII. Foranstaltninger vedr. Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere	.....	67,640	„	„	67,640
IX. Foranstaltninger vedr. Arbejderbeskyttelse ..	.....	1,069,791	„	„	1,069,791
X. Internationalt socialpolitisk Samarbejde..	.....	25,500	„	„	25,500
XI. Udvandring	.....	33,758	„	„	33,758
XII. Tilskud til forsk. Foreninger og Selskaber.	.....	116,140	„	„	116,140
XIII. Udgifter i Henhold til Lov om Beskæftigelse af arbejdsløse:					
A. Beskæftigelsesforanstaltninger.....	2,800		„	„	2,800
B. Ungdomsforanstaltninger	1,409,800	1,412,600	„	„	1,409,800
Socialministeriet i alt...	.....	177,124,479	207,616	46,995	177,379,090

Kirke-Paragraffen.

Venstres Kirkeminister i Ministeriet Madsen-Mygdal, nuværende Biskop over Aarhus Stift, Hr. Bruun-Rasmussen, udtalte angaaende Kirke-Paragraffen den 1. Juli 1938 til »Kristeligt Dagblad« følgende:

— Det hedder i den Erklæring, som de tre Forligspartier er enige om, at Lovgivning om Kirkens Forfatning ikke bør ske, uden at Lejlighed er givet de bestaaende kirkelige Organer til at udtale sig, og Professor *J. Oskar Andersen* har i et Interview med »Kristeligt Dagblad« forklaret, at der med de bestaaende kirkelige Organer er tænkt paa Menighedsraadene. Jeg undrer mig over, at Professoren, naar der er Tale om de bestaaende kirkelige Organer, ikke nævner de menighedsraadsvalgte Biskopper. Dem var der vel især Grund til at nævne i den Forbindelse.

Det vil formentlig fra alle Sider indenfor den danske Kirke betragtes som en Selvfølge, at Biskopperne faar Lejlighed til at udtale sig, naar det drejer sig om en forfatningsmæssig Ændring i Folkekirkens Stilling, en Ændring, der kan komme til og sandsynligvis vil komme til at berøre ogsaa Kirkens indre Forhold. En Bestemmelse om, at Biskopperne skal høres, før man skrider til den omtalte Lovgivning, *kunde jeg derfor ønske indført i den nye Grundlov* til Erstatning for Løfteparagraffen, som jeg — ligesom Professor Andersen — mener bør udgaa.

Menighedsraadene repræsenterer ikke den danske Menighed . . .

Derimod nærer jeg ingen større Tillid til et forfatningsmæssigt Organ, der i en eller anden Form fremgaar af Menighedsraadene.

Menighedsraadene repræsenterer ikke den danske Menighed, men den danske Folkekirke, hvis Spejlbillede de er. De er vel skikkede til at løse de Opgaver af ydre Art, der, bortset fra det Præstevalg, der nu og da dukker op, er henlagt til dem.

Til at træffe Afgørelse, der faar Indflydelse paa Menighedens indre Forhold (Gudstjeneste, Liturgi, Ritualer) er de ikke egnede, valgte som de er paa den bredeste Basis og saaledes, at de i deres Vælgerkorps rummer mangfoldige Mennesker, der holder sig ganske borte fra Menighedens Liv, slutter Biskoppen.

Som man vil se, er det netop det, der er blevet gennemført.

Indre Missions Formand, Pastor Bartholdy, udtalte til »Berlingske Tidende« følgende:

— Jeg springer ikke i Luften af Henrykkelse, sagde han, men Betydning har det selvfølgelig, at der skal forhandles med Biskopperne, før der kan ske Ændringer i Kirkens indre Forhold. Biskopperne er rare Folk, næsten for rare; men det glæder mig, at Bestemmelsen er kommet ind. Det kan ikke nægtes, at Biskopperne er Kirkens Repræsentanter, og det er vel egentlig Venstres Ønsker, der opfyldes ved den foreslaaede Ordning. Jeg tror nu, det havde været bedre, om der havde staaet, at der skulde forhandles med Menighedsraadene — det er min Opfattelse, at en parlamentarisk Kirkeminister er mere bange for — eller lad mig sige — tager mere Hensyn til Menighedsraadene end til Biskopperne. Det har vi haft Eksempler paa.

Er dette imidlertid sagt, ønsker jeg at tilføje, at jeg nærer Taknemlighed over for de Folk, der af Kærlighed til Folkekirken har sat ind her og skaffet os, hvad der er politisk opnaaeligt. Det siger jeg Tak for, selv om jeg altsaa kunde have ønsket lidt mere.

— Biskopperne vælges dog af Menighedsraadene, indskyder vi.

— Det gør de, og de er for saa vidt ogsaa i Øjeblikket et helt godt Udtryk for dansk Kirkeliv.

»Det er der sat en Bom for«.

— Men, fortsætter Pastor Bartholdy, saa er der et andet Punkt om de kirkelige Midler. Man kan jo nok uden for stor Fantasi tænke sig den Mulighed, at en Regering fik Lyst til at stryge hele denne Kage. Det er der sat Bom for, og det glæder mig.

Det, som vi hidtil især har beklaget os over, er jo imidlertid, at man har brugt af disse Midler til at bygge

Kirker for, medens vi mener, at Pengene burde bevilges paa de aarlige Finanslove. Her er der ikke sat Bom, og bedst havde det været, om der havde staaet, at de kirkelige Midler ikke maa formindskes.

Imidlertid, jeg erkender, at det, *jeg* ønsker, har der ikke været Mulighed for at faa, og der vilde næppe være det i en nær Fremtid.

Jeg er taknemlig for det, vi faar. Og jeg kan ikke nægte, at jeg ogsaa er forbavset over, at det har kunnet lade sig gøre, navnlig naar jeg tænker paa, hvorledes de Radikale har forholdt sig i Det kirkelige Udvalg.

Stiftsprovst Fog-Petersen, tidligere radikal Folketingsmand, udtalte til »Fyns Stiftstidende« den 22. December følgende:

— Grundlovens Kirkeparagraf blev udvidet med to nye Bestemmelser, som yderligere grundlovfæster den evangelisk-lutherske Kirkes Frihed og Ret i vort Land, lyder Svaret. Den næsten 90-aarige Løfteparagraf er blevet levende. Fra kirkelig Side kunde man maaske have ønsket mere, men som den politiske og kirkepolitiske Situation ligger, er der Grund til at være taknemmelig for det Skridt, som ved de foreslaaede nye Grundlovsbestemmelser er taget til at yde Folkekirken Retfærdighed og ordne dens forfatningsmæssige Forhold.

I en mørk og urolig Tid, da aandelige og kirkelige Kampe opriver store Folk, staar de nye kirkelige Grundlovsbestemmelser som veltalende Vidnesbyrd om, hvorledes Forholdet mellem Kirke og Stat ordnes i et frit, nordisk Land.

★

Kristne Kirker, der forstøder Jøderne.

Ordlyden af den Lov, den evangeliske Landskirke i Sachsen har vedtaget.

Længst muligt har vi, som det fremgaar af »Døgnet« i Lørdags, vægret os ved at tro paa Rigtigheden af de Meddelelser, som fremkom om, at store tyske evangeliske Landskirker har udelukket Jøder af det kristelige Fællesskab. Imidlertid er nu enhver Tvivl hævet.

Den Pressetjeneste, som er knyttet til Sachsens evangelisk-lutherske Landskirkekontor, meddeler:

»Ingen Jøder kan blive Medlemmer af Sachsens evangelisk-lutherske Landskirke.

Sachsens evangelisk-lutherske Landskirkekontor har udfærdiget følgende Kirkelov vedrørende de evangeliske Jøders kirkelige Stilling:

1. Jøder (her følger en Henvisning til Rigsborgerloven) kan ikke blive Medlemmer af Sachsens evangeliske Landskirke.
2. a) *Til at foretage Embedshandlinger for Jøder, som før denne Kirkelovs Ikrafttræden var blevet Medlemmer af Sachsens evangeliske Landskirke, er de Gejstlige i Sachsens evangeliske Landskirke ikke forpligtede. Kirkelige Rum og Indretninger bør ikke benyttes til saadanne Embedshandlinger.*
   b) *Det er ikke tilladt at foretage kirkelig Embedshandlinger for Jøder, der ikke er Medlemmer af Sachsens evangeliske Landskirke.*
3. Der opkræves ikke mere Kirkeskat hos Jøder, heller ikke hvis de er Medlemmer af Sachsens evangeliske Kirke.
4. Loven træder i Kraft paa Forkyndelsesdagen.

Dresden, den 22. Februar 1939.

Kontoret for Sachsens evangelisk-lutherske Landskirke.
sign. *Klotsche.*«

Det tilføjes, at Thüringens Landskirke har udfærdiget en næsten ligelydende Lov.

Kommunister og Alders- og Invaliderente.

Det kommunistiske Forslag om Alders- og Invaliderente af Oktober 1938 har følgende Ordlyd:

Indtil videre forhøjes Satserne for Alders- og Invaliderente i Lov om Folkeforsikring § 39 med 20 pCt., og de særlige Satser for Kvinder bortfalder, saaledes at Kvinder opnaar Rente i Højde med Mænd.
Loven træder straks i Kraft.

Det blev afvist af Regeringspartierne, hvilket Kommunisterne jo naturligvis benytter meget mod Regeringen, og Stillingen er jo ogsaa i og for sig saare karakteristisk ens med, hvad Socialdemokratiet gjorde over for Konservative og Venstre, da disse to Partier havde Flertallet.

★

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk